

Sygn. akt I C 362/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Sądu Okręgowego Zofia Homa**

Protokolant: Ilona Pasternak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 stycznia 2015 roku

sprawy z powództwa A. W. (1)

przeciwko Gminie W., Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Starostę L. zastępowanemu procesowo przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o zapłatę

I. powództwo oddała;

II. nie obciąża powódki A. W. (1) kosztami procesu;

III. przyznaje adwokatowi H. K. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w L., od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie, wynagrodzenie za pomoc prawną udzielaną powódce w kwocie 3 600,00 (trzy tysiące sześćset) złotych, powiększone o stawkę podatku VAT w kwocie 828,00 (osiemset dwadzieścia osiem) złotych obowiązującą w dacie wyrokowania.

IV. nieuiszczone koszty sądowe od których powódka została zwolniona przejmują na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 362/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 czerwca 2009 roku złożonym do Sądu Rejonowego w Biłgoraju przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Wójta Gminy w W. powódka A. W. (1) działając osobiście wniosła o zapłatę odszkodowania w wysokości 60 000 złotych oraz o zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że była żoną zmarłego w dniu 27 czerwca 196 roku J. W. (1), syna W. W. (1) zmarłego w dniu 30 stycznia 1967 roku właściciela gruntów rolnych położonych:

- w miejscowości G. II – działki o nr. 552 o pow. 0,52 ha nr księgi (...) – (...);
- działki nr (...) o pow. 0,31 ha nr księgi (...) – (...);
- G. – działki (...) nr księgi (...) – (...);
- K. działka nr (...) o pow. 2,45 ha - brak księgi.

Wskazała, iż grunty zostały przejęte od teściowej S. W. (1) po drugim mężu zmarłej w 1986 roku w zamian za rentę, przy czym Gmina wraz ze S. W. (1) zataiły wówczas fakt, iż jest prawowity spadkobierca – jakim był J. W. (1) mąż powódki.

Gmina przejęła zatem grunty w złej wierze wskazując na istnienie testamentu ustnego w którym jej mąż został wydziedziczony. W dalszej części podniosła, iż sprawa spadkowa toczyła się w B. w 1991 roku i została rozpoznana na korzyść J. W. (1), po odwołaniu się Gminy wyrok ten został jednak uchylony, definitywnie zaś została zakończona w 1999 roku. Powódka wskazała, iż w ten sposób została pozbawiona spadku, który się jej prawnie należał, dlatego występuje z żądaniem zasądzenia odszkodowania od Gminy (pозew z uzasadnieniem k. 2).

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 15 kwietnia 2009 roku w sprawie sygn. akt I C 57/09 sprawę przekazano do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Lublinie według właściwości (postanowienie k. 8-8v).

W dniu 31 lipca 2009 roku powódka A. W. (1) złożyła wniosek o ustanowienie pełnomocnikiem w sprawie o odszkodowanie syna H. W., załączając stosowne upoważnienie (pismo k. 24, upoważnienie k. 25).

W odpowiedzi na wezwanie do uzupełnienia braków formalnych pozwu pismem z dnia 14 sierpnia 2009 roku powódka A. W. (2) sprecyzowała, iż pozwanym w sprawie jest Gmina W. (pismo procesowe k. 34).

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublinie II Wydziału Cywilnego z dnia 1 września 2009 roku w sprawie II C 343/09 powódka A. W. (1) została zwolniona od kosztów sądowych w części tj. od opłaty sądowej od pozwu ponad kwotę 700 złotych, a w pozostałej części wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych został oddalony. Oddalony został również wniosek w przedmiocie ustanowienia adwokata z urzędu (postanowienie k. 37-38).

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublinie II Wydziału Cywilnego z dnia 6 października 2009 roku w sprawie II C 343/09 zmieniono postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 1 września 2009 roku w sprawie II C 343/09 ustanawiając dla powódki adwokata z urzędu (postanowienie k. 44-45).

W dniu 6 listopada 2009 roku Okręgowa Rada Adwokacka w L. poinformowała o wyznaczeniu adwokata z urzędu w osobie adw. K. K. (1) (informacja k. 53).

Wykonując zobowiązanie Sądu pełnomocnik powódki w piśmie z dnia 15 grudnia 2009 roku sprecyzował żądanie pozwu wskazując, iż pozwanym w sprawie jest Gmina W., a wśród faktów będących źródłem szkody jest przekazanie nieruchomości wskazanych w pozwie na rzecz Gminy W. przez S. W. (1) nieruchomości wymienionych w pozwie w sytuacji gdy Naczelnik tej Gminy nie zweryfikował czy przekazująca jest właścicielem tych gruntów. Dokonujący przejęcia organ Gminy nie zadbał zatem o to, ażeby grunty nabyć od prawowitego właściciela nieruchomości w sytuacji, gdy co najmniej mógł przewidzieć (jeśli nie przewidywał i się na to godził), że nabywa nieruchomość od osoby nieuprawnionej. Drugim faktem z jakiego powódka wiąże powstanie szkody jest zbycie nieruchomości:

- położonej w K. nr (...) o pow. 2,45 ha Z. A. w 1987 roku,
- położonej w miejscowości G. II, działki nr (...) o pow. 0,52 ha, nr księgi (...) – (...) sprzedana w 1991 roku B. G.;
- położonej w miejscowości G. II, działki nr (...) o pow. 0,31 ha, nr księgi (...) – (...) sprzedana w 2000 roku E. G. (1).

W dalszej części pełnomocnik powódki podnosił, że sprzedaż w 1991 roku przez Gminę nastąpiła w sytuacji gdy co najmniej wiedziała o statusie nieruchomości i powinna przypuszczać, że S. W. (1) nie jest jej właścicielem. W stosunku do sprzedaży istniał prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 31 lipca 1991 roku w sprawie C 327/90 stwierdzający nieważność przekazania gospodarstwa rolnego przez S. W. (1) na rzecz Gminy. Nabywając pewność co do tego, iż S. W. (1) nie była (...) dokonała sprzedaży gruntu. Działaniem organu Gminy wywołującym szkodę było zawarcie umowy przekazania gruntu z osoby nie będącej właścicielem z pokrzywdzeniem prawowitego właściciela i jego spadkobierców oraz następnie sprzedaż nieruchomości w złej wierze. Szkodą wyrządzoną powódce było pozbawienie możliwości odziedziczenia po zmarłym mężu przedmiotowych nieruchomości, a wysokość 60 000 złotych odszkodowania odpowiada wartości udziału w nieruchomościach jaki powódka odziedziczyłaby po zmarłym mężu z tytułu dziedziczenia. Szkodą A. W. (1) jak i zmarłego męża były również korzyści płynące z rolnych nieruchomości gruntowych takie jak pożytki. Pełnomocnik powódki wskazał, iż między działaniem Gminy W. , a szkodą powódki istnieje adekwatny związek przyczynowy albowiem gdyby organ Gminy dopełnił swoich obowiązków

odkryły, iż S. W. (1) nie może dysponować legalnie aktem własności ziemi, ponieważ uprawnionym do dziedziczenia po swoim ojcu był J. W. (1). Sprzedaż nieruchomości następowała w czasie kiedy akt własności ziemi, a za nim umowa zbycia przez S. wilczyńską zostały podważone (jeśli chodzi o nieruchomość sprzedaną w 1991 roku i 2000). Gdyby nie działania organów Gminy W. to grunty te weszłyby w skład spadku po J. W. (1) i odziedziczone byłyby przez powódkę, zwiększając jej majątek. Ponadto gdyby grunty te były w posiadaniu J. i A. W. (1), to mogłyby czerpać z nich pożytki, w sytuacji zbycia osobom trzecim jest to niemożliwe. Powyższe w ocenie pełnomocnika powódki oznacza, że w jej majątku powstał uszczerbek w postaci utraconych korzyści – pożytków, jak również w postaci braku aktywów w wymiarze udziałów w nieruchomościach przyjętych i sprzedanych przez Gminę W., które A. W. (1) odziedziczyłaby po zmarłym mężu (pismo procesowe k. 62-66).

W piśmie procesowym z dnia 31 marca 2010 roku pełnomocnik pozwanej Gminy W. wskazał, iż działki położone na jej terenie o numerach ewidencyjnych (...) w miejscowości G. II oraz o numerach ewidencyjnych (...) w miejscowości G. nie stanowią własności Gminy W. oraz nie są w jej posiadaniu samoistnym lub zależnym, a nieruchomość położona na terenie miejscowości K. o numerze ewidencyjnym (...) jest położona na terenie Gminy K. (pismo procesowe k. 117-118).

W kolejnym piśmie procesowym z dnia 12 maja 2010 roku pozwana Gmina nie uznała powództwa wnosząc o jego oddalenie oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu w tym, kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu stanowiska procesowego podniosła zarzut przedawnienia roszczeń odszkodowawczych w oparciu o art. 118 k.c. z uwagi na fakt, iż dziesięcioletni termin dochodzenia roszczeń majątkowych upłynął przed datą wytoczenia powództwa. Ponadto podnosiła zarzut zasiedzenia przez Gminę W. co do nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 555 położonej w miejscowości G. z dniem 1 sierpnia 1999 roku wskazując, iż nieruchomość została zbyta przez Gminę W. w 2000 roku i pomimo uznania za nieważną decyzję (...) Gmina W. była w latach 1979 – 2000 posiadaczem samoistnym w dobre wierze. Z ostrożności procesowej strona pozwana podniosła, iż powódka nie udowodniła przesłanek warunkujących odpowiedzialność odszkodowawczą i uzasadniających przedmiotowe powództwo (pismo procesowe k. 151-153).

Na rozprawie w dniu 15 września 2010 roku w Sądzie Rejonowym w Lublinie II Wydziale Cywilnym pełnomocnik powódki popierając powództwo o zasądzenie od pozwanej Gminy W. odszkodowania w wysokości 60 000 złotych podnosił, iż w razie nie uwzględnienia powództwa w oparciu o wskazaną podstawę prawną wnosi o zasądzenie wskazanej kwoty tytułem bezpodstawnego wzbogacenia, które uzyskała pozwana (protokół rozprawy k. 177).

Zarządzeniem z dnia 29 grudnia 2010 roku przekazano sprawę do Sądu Rejonowego Lublin - Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku w drodze protokołu zdawczo – odbiorczego (zarządzenie k.238).

Na rozprawie w dniu 2 października 2012 roku przed Sądem Rejonowym w Lublinie II Wydziałem Cywilnym pełnomocnik pozwanej Gminy zgłosił wniosek o dopozwanie w trybie art. 194 k.p.c. Skarbu Państwa – Starosty L., do którego przyłączył się pełnomocnik powódki (protokół rozprawy k.416).

W piśmie procesowym z dnia 13 listopada 2012 roku dopozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Starostę L. (działającego osobiście) nie uznawał powództwa wnosząc o jego oddalenie w całości i podnosząc zarzut braku legitymacji biernej po stronie pozwanej jak również zarzut przedawnienia roszczeń wynikający z art. 442 k.c. jak i art. 118 k.c. .

W uzasadnieniu odnosząc się do argumentacji strony powodowej wskazano, iż w ewidencji gruntów prowadzonej przez Starostę L. w zbiorach dowodów brak jest powołanych w pozwie: wyroku Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 31 lipca 1991 roku i decyzji Wojewody (...) z dnia 9 października 1991 roku, gdyż nikt do ewidencji dokumentów tej treści nie nadesłał. Wskazano, iż Starosta L. dysponuje doręczoną mu przez Urząd Gminy W. decyzją z 1 sierpnia 1979 roku o przekazaniu przez S. W. (1) na własność Skarbu Państwa gospodarstwa rolnego oraz aktami notarialnymi przesłanymi przez Państwowe Biuro Notarialne w B. z dnia 5 grudnia 1990 roku, z dnia 13 października 1980 roku i z dnia 30 października 1980 roku oraz z dnia 30 stycznia 1987 roku z których to wynika, iż działki nr (...) zostały zbyte przez Przedstawiciela Banku (...), który działał w imieniu Skarbu Państwa na rzecz osób fizycznych wymienionych w powyższych aktach. Pozwany wskazał, iż jak wynika z decyzji Naczelnika Gminy W. z dnia 1 sierpnia 1979 roku przejęta

na własność Skarbu Państwa gospodarstwo nie obejmowało działek (...) położonych w miejscowości G. Dolny. Ponadto jak podniesiono Sąd Rejonowy w Biłgoraju postanowieniem z dnia 17 czerwca 1987 roku stwierdził, iż prawo do tych działek z dniem 4 listopada 1971 roku nabyły wymienione w nim osoby w tym J. W. (1) zatem objęcie ich pozwem jest nieuzasadnione. Obrót działkami (...) nastąpił w latach 1987 i 1980, a zatem przed stwierdzeniem nieważności decyzji uwłaszczeniowej wydanej przez Wojewodę (...) jak i przed wydaniem wyroku przez Sąd Rejonowy w Biłgoraju z dnia 31 lipca 1991 roku stwierdzającego nieważność umowy przekazania gospodarstwa rolnego na rzecz gminy przez S. W. (1). Ponadto działki zbywał wówczas Skarb Państwa w którego imieniu działał Bank (...), a nie Gmina W. czy Starosta L.. Z uwagi na fakt, iż nieruchomości wskazane w pozwie stanowią własność osób fizycznych brak jest w ocenie pozwanego po jego stronie legitymacji biernej do reprezentowania Skarbu Państwa. Ostatecznie w uzasadnieniu podniesionego również zarzutu przedawnienia wskazano, iż powódka wiedziała o szkodzie już w 1991 roku gdy została wydana decyzja Wojewody (...) i znany był jej wyrok Sądu Rejonowego w Biłgoraju z 31 lipca 1991 roku, a od tego czasu minęło już ponad 20 lat i roszczenie uległo przedawnieniu (pismo procesowe k. 419-420).

W piśmie procesowym z dnia 17 września 2012 roku pełnomocnik strony powodowej wywodził, iż zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanych jest sprzeczny z art. 5 k.c. tj. zasadami współżycia społecznego (pismo procesowe k. 451).

W piśmie procesowym z dnia 4 marca 2013 roku pełnomocnik powódki rozszerzył powództwo do kwoty 157 700 złotych wnosząc o jej zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa na rzecz powoda (pismo procesowe k.472)

Postanowieniem Sądu Rejonowego Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 22 marca 2013 roku w sprawie I C 82/11 stwierdzając niewłaściwość rzeczową sprawę przekazano do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie (postanowienie k. 486).

Postanowieniem tut. Sądu z dnia 10 lipca 2013 roku powódka A. W. (1) została zwolniona od opłaty od rozszerzonego żądania (postanowienie k. 499).

W piśmie procesowym z dnia 24 lutego 2014 roku pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Starostę L. zastępowany procesowo przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa podtrzymał dotychczasowe stanowisko wnosząc o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, iż pozwany kwestionuje powództwo co do zasady jak i co do wysokości zaprzeczając wszystkim okolicznościom faktycznym przytoczonym przez powódkę. Pozwany zakwestionował legitymację czynną A. W. (1) wskazując, iż nie wykazała, że jest wyłączną spadkobierczynią W. W. (1), który zgodnie z twierdzeniami pozwu był właścicielem gospodarstwa rolnego i nie wykazała, iż W. W. (1) był jedynym właścicielem wskazanych wyżej nieruchomości. Zakwestionował również argumentację powódki co do źródła szkody podnosząc, iż przekazującym gospodarstwo rolne była S. W. (1), a nie Skarb Państwa, który nie odpowiada ani za działania ani za zaniechania wskazanej osoby. Powódka nie udowodniła również w ocenie strony pozwanej, iż decyzja Naczelnika Gminy W. z dnia 1 sierpnia 1979 roku nr (...).g.7019/9/79 jest nieważna, a co za tym idzie stała się ostateczna i wiąże sąd powszechny w niniejszym postępowaniu. Ponadto podniesiono, iż decyzja nie dotyczyła działek o numerach ewidencyjnych (...) dlatego też nie może być źródłem jakiegokolwiek szkody. Odnosząc się do bezprawności sprzedaży nieruchomości wskazanych w pozwie pozwany wskazał, iż nieruchomości te były objęte księgami wieczystymi w których ujawniono prawo własności Skarbu Państwa lub Gminy W. i nie można przyjąć, aby podmiot działając w zaufaniu do ostatecznej decyzji administracyjnej oraz wpisów w księdze wieczystej popełniał czyn niedozwolony na skutek zbycia przysługującego mu prawa własności nieruchomości. Przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej jest istnienie normalnego związku przyczynowego, a zbycie wskazanych w pozwie nieruchomości nie spowodowało żadnej zmiany w majątku powódki, stan ten był identyczny przed jak i po zawarciu umowy. Powódka w ocenie pozwanego nie udowodniła bezprawności działań pozwanego ani związku przyczynowo – skutkowego pomiędzy jego działaniem, a rzekoma szkodą. Ponadto pozwany w całości zakwestionował opinię biegłego S. Ć. wskazując, iż została sporządzona według stanu nieruchomości na dzień 27 czerwca 1996 roku, a powódka nie udowodniła, iż szkoda powstała w dniu 27 czerwca 1996 roku. Powyższe sprawia w ocenie strony pozwanej, iż opinia biegłego stała się

nieprzydatna. Podniesiono, iż jest nieprawdopodobne aby wartość rynkowa gospodarstwa rolnego bez budynków (grunty rolne) o powierzchni 3,28 ha wynosiła 157 700 złotych. Ostatecznie strona pozwana zakwestionowała również postawę prawną dochodzonych przez powódkę roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia i argumentację dotyczącą nadużycia prawa podnosząc, iż to S. W. (1) została wzbogacona otrzymując w zamian za gospodarstwo rolne rentę, a nie pozwany. Stanowisko powyższe pozwany podtrzymał w kolejnym piśmie procesowym z dnia 15 kwietnia 2014 roku (pismo procesowe k. 551-556, 575-576).

W piśmie procesowym z dnia 6 marca 2014 roku pełnomocnik strony powodowej wywodził, iż w pozwie powódka wyraźnie zaznaczyła, iż została wraz z dziećmi pozbawiona spadku, a w dalszej części podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie (pismo procesowe k. 561-562).

W toku całego postępowania stanowiska stron nie uległy zmianie.

Po przeprowadzeniu rozprawy sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. W. (1) pozostawała w związku małżeńskim z J. W. (1), który zmarł w dniu 27 czerwca 1996 roku. Po śmierci ojca swojego męża J. W. (1) w 1976 roku na prośbę teściowej S. W. (1) powódka wraz z mężem i dziećmi przeprowadziła się do miejscowości G., gdzie pracowała przez pewien czas w rodzinnym gospodarstwie rolnym męża. Na skutek pogorszenia się stosunków rodzinnych i braku porozumienia z teściową powódka wyprowadziła się wraz z dziećmi zamieszkując w miejscowości L. w województwie (...). Mąż powódki J. W. (1) był jedynym synem W. W. (1) i S. W. (1) (zeznania powódki A. W. (1) k. 347, zeznania A. B. (1) k. 291).

Decyzją Naczelnika Gminy w W. z dnia 1 sierpnia 1979 roku Nr (...) na podstawie art. 2, 45, 51 i 52 pkt 2 ustawy z dnia 27 października 1977 roku o zaopatrzeniu emerytalnym i innych świadczeń dla rolników i ich rodzin (Dz. U. Nr 32 poz. 140) oraz art. 39 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1977 roku w sprawie wykonywania niektórych przepisów niniejszej ustawy (Dz. U. Nr 37, poz. 166) na wniosek S. W. (1) przejęto na własność Państwa gospodarstwo rolne bez budynków, położone na wsiach G. II i K., stanowiące własność S. W. (1), we wsi G. II dz. Nr 552 o pow. 0,52 ha i 555 o pow. 0,31 ha we wsi K. działka nr (...) o pow. 2,45 ha ustalając, iż obszar przejętego gospodarstwa wynosi 3,28 ha użytków rolnych, nie występują w nim zadłużenia, a przekazującej służy prawo bezpłatnego dożywotniego użytkowania działki gruntu rolnego o pow. 0,3 ha. W uzasadnieniu wskazanej decyzji podano, iż wnioskodawczyni S. W. (1) odpowiada warunkom do przyznania emerytury i jest właścicielem gospodarstwa rolnego, którą to okoliczność ustalono na podstawie aktu własności ziemi nr (...) z dnia 1 lipca 1973 roku i aktu własności ziemi nr (...) (...) z dnia 9 lipca 1974 roku, a nadto nie ma możliwości przekazania gospodarstwa rolnego następcy, gdyż go nie posiada (decyzja k. 423).

Po śmierci S. W. w 1986 roku powódka wspólnie z mężem J. W. (1) podjęła starania o unieważnienie decyzji Naczelnika Gminy w W. z dnia 1 sierpnia 1979 roku i odzyskanie własności nieruchomości przekazanej na Skarb Państwa przez S. W. (1). Próbę wyjaśnienia sytuacji i uregulowania stanu nieruchomości podejmowała również córka powódki A. B. (1) (zeznania powódki A. W. (1) k. 347, zeznania A. B. (1) k. 291-292, 235-235v, zeznania H. W. k. 235-236).

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 17 czerwca 1987 roku w sprawie Ns 256/87 z wniosku J. W. (2) z udziałem J. K. (1), K. K. (2) i innych o uregulowanie własności nieruchomości stwierdzono, że prawa własności nieruchomości leśnych położonych we wsi G. o łącznej powierzchni 2,93 ha oznaczonych nr 37 i 123 na mapie ewidencyjnej zapisanej w składnicy geodezyjnej w dniu 28 lutego 1983 roku na Nr (...) z dniem 4 listopada 1971 roku na podstawie ustawy z dnia 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 27 poz. 250) nabyli: – J. W. (1) w 26/293 części, A. M. w 26/293 części, C. W. w 4/293 części, S. W. (2) w 4/293 części, J. W. (2) w 4/293 części, S. P. w 4/293 części, F. T. w 3/293 części, J. K. (1) w 3/293 części, J. K. (2) w 11/293 części, J. B. (1) w 11/293 części, J. O. w 32/293 części, J. K. (3) w 33/293 części, K. K. (2) w 57/293 części i Skarb Państwa w 49/293 części (postanowienie k. 421, wypis z rejestru gruntów k. 100-101, 121122, 123-124, odpis zupełny księgi wieczystej k. 112-116, skorowidz właścicieli władających gruntami k. 424-430).

Następnie na mocy decyzji wydanej przez Naczelnika Gminy W. z dnia 23 kwietnia 1988 roku na podstawie art. 104 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1980.06.14 Kodeksu Postępowania Administracyjnego (tekst jednolity) Dz. U. Nr 9. Poz.260 z 1980 roku oraz art. 15, 51, 57, 58 ust.1 ustawy z dnia 1952.12.14 o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz.U.Nr.21 poz. 205) po rozpoznaniu wniosku J. W. (2) córki J. przejęto na własność Skarbu Państwa nieodpłatnie z prawem emerytury rolniczej gospodarstwo rolne o powierzchni ogólnej 1,55 ha w tym użytków rolnych 1,44 ha i 0,11 ha lasu w tym udział wynoszący 7/135 części w działkach oznaczonych nr (...) o powierzchni ogólnej 1,35 ha oraz udział wynoszący 4/293 części w działkach oznaczonych nr (...) o powierzchni ogólnej 2,93 ha. W uzasadnieniu wskazanej decyzji podano, iż W. J. wystąpiła z wnioskiem o przejęcie gospodarstwa rolnego na rzecz Skarbu Państwa nie dysponując możliwością przekazania go na rzecz następcy. Ustalono ponadto na podstawie aktu własności ziemi (...) z dnia 27 grudnia 1972 roku oraz postanowienia Sądu Rejonowego w Biłgoraju Ns 256/87 z dnia 17 czerwca 1987 roku, iż wnioskodawczyni jest właścicielką przekazywanego gospodarstwa rolnego (decyzja k.476).

Na postanowienie Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 17 czerwca 1987 roku w sprawie Ns 256/87 skargę o wznowienie postępowania zakończonemu prawomocnym postanowieniem złożył profesjonalny pełnomocnik męża powódki J. W. (1). W jej uzasadnieniu wskazywał, iż postanowienie Sądu zostało wydane w oparciu o nieprawdziwe informacje, iż do działek nr (...) nie były prowadzone postępowania i nie wydawano aktu własności ziemi. Ponadto Urząd Gminy zataił fakt, że na przedmiotowe działki akt własności posiadała już S. W. (1), a został on wydany w dniu 28 maja 1975 roku przez Naczelnika Powiatu w B. - Nr aktu (...). Działki te miały posiadać numery (...)i (...)natomiast te same działki na akcie własności ziemi posiadały numery (...) i (...). W złożonej skardze pełnomocnik męża powódki J. W. (1) podnosił również, iż na skutek wyroku Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 31 lipca 1991 roku w sprawie C 327/90 uznano za nieważną decyzję (...) sporządzoną przez Naczelnika Gminy w W. z dnia 1 sierpnia 1979 roku na mocy której przejęto gospodarstwo rolne (...), a na podstawie decyzji Urzędu Wojewódzkiego w Z. Nr (...)– została stwierdzona nieważność w tym decyzji Naczelnika Powiatu B. z dnia 28 maja 1975 roku – Nr (...)dot. Działek Nr (...) z uwagi na istnienie uprawnionego spadkobiercy i posiadacza przedmiotowych działek syna S. J. H. W. (skarga k. 45-46).

Uwzględniając argumentację złożonej skargi postanowieniem z dnia 17 marca 1992 roku w sprawie Ns 256/87 Sąd Rejonowy w Biłgoraju postanowił wznowić postępowanie o uregulowanie własności w zakresie udziału stanowiącego 3/60, którego właścicielem stał się Skarb Państwa. W odpowiedzi na powyższą skargę Kierownik Urzędu Rejonowego w B. działający w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa wniósł o jej uwzględnienie w części dotyczącej wznowienia postępowania zakończonemu prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 17 czerwca 1987 roku w sprawie sygn. akt Ns 256/87, a nadto o uchylenie powyższego postanowienia i uregulowanie własności działek nr (...) w 3/60 częściach położonych we wsi G. na rzecz S. W. (1). Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 1993 roku Sądu Rejonowego w Biłgoraju w sprawie Ns 311/92 postępowanie o uregulowanie własności zawieszono, a kolejnym z dnia 30 marca 1999 roku umorzono z uwagi na upływ ponad trzech lat od daty zawieszenia (postanowienie k. 60, 89 akt I Ns 311/92).

Postanowieniem z dnia 4 lipca 1991 roku w sprawie Ns 323/91 stwierdzono, iż spadek po W. W. (1) nabyli żona S. W. (1) i syn J. W. (1) w częściach po 1/2 części z tym, że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne dziedziczą z mocy ustawy żona S. W. (1) i syn J. W. (3) po 1/2 każdy. Stwierdzono również w jego treści, że spadek po S. W. (1) na podstawie ustawy nabył w całości J. W. (1) podobnie jak wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne (postanowienie k. 20).

Na powyższe skargę o wznowienie postępowania zakończonemu prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w sprawie Ns 323/91 złożył Kierownik Urzędu Rejonowego w B. w dniu 14 stycznia 1993 roku podnosząc, iż zachodzi w tej sprawie nieważność postępowania gdyż sprawa o stwierdzenie praw do spadku po W. W. (1) była już wcześniej prawomocnie osądzona. Postanowieniem z dnia 28 czerwca 1967 roku Sąd Powiatowy w L. w sprawie II Ns 766/67 stwierdził, iż spadek po W. W. (1) na podstawie testamentu nabyła jego żona S. W. (1), która przekazała gospodarstwo rolne na rzecz Skarbu Państwa. W dniu 10 lutego 1993 roku skargę cofnięto wnosząc o umorzenie postępowania, które umorzono postanowieniem Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 17 lutego 1993 roku w sprawie I Ns 323/91 (skarga k.31 -31v, cofnięcie skargi k. 38, postanowienie k. 39 - akt sprawy I Ns 323/91).

Od prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 4 lipca 1991 roku w sprawie Ns 323/91 w dniu 5 czerwca 1995 roku rewizję nadzwyczajną złożył Minister Sprawiedliwości nr (...)wnosząc o uchylenie tego postanowienia i odrzucenie wniosku J. W. (1) o stwierdzenie nabycia spadku po W. W. (1). W jej uzasadnieniu wskazano, iż w postanowieniu z dnia 28 czerwca 1967 roku byłego Sądu Powiatowego w L. w sprawie II Ns 766/67 stwierdzono nabycie spadku po W. W. (1) z mocy testamentu przez żonę S. W. (1), a orzekanie po raz wtóry w sprawie prawomocnie osądzonej jest niedopuszczalne, przeprowadzone postępowanie dotknięte jest natomiast nieważnością (rewizja nadzwyczajna k. 42-43 akt sprawy Ns 323/91).

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 1995 roku w sprawie sygn. akt III CRN 31/95 po rozpoznaniu rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości uchylono zaskarżone postanowienie odrzucając wniosek J. W. (1) o stwierdzenie nabycia spadku po ojcu (postanowienie k. 49-50 akt sprawy Ns 321/91).

Podejmując próby uregulowania własności nieruchomości należącej uprzednio do zmarłego ojca mąż powódki J. W. (1) złożył do Sądu Rejonowego w Biłgoraju pozew o uznanie za nieważną decyzji Naczelnika Gminy w W. na mocy której jego matka S. W. (1) przekazała gospodarstwo rolne na rzecz Skarbu Państwa. Sprawę prowadzono za sygn. akt C 327/90, a powódka A. W. (1) została upoważniona przez męża została do jej prowadzenia. W sentencji wyroku wydanego przez Sąd Rejonowy w Biłgoraju z dnia 31 lipca 1991 roku w sprawie C 327/90 uznano za nieważną decyzję nr (...)sporządzoną przez Naczelnika Gminy w W. mocą której zostało przejęte na rzecz Skarbu Państwa gospodarstwo rolne (...) położone we wsiach G. II i K. o łącznej powierzchni 3,28 ha. W dniu 6 grudnia 1991 roku skargę o wznowienie postępowania zakończonym tym orzeczeniem wniósł jednak Kierownik Urzędu Rejonowego w B. działający w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 26 marca 1992 roku w sprawie C 113/92 uchylono zaskarżony wyrok odrzucając pozew J. W. (1) o uznanie za nieważną umowy przekazania gospodarstwa rolnego (pозew k. 3-4, upoważnienie k. 22, sentencja wyroku k. 49-49v, skarga. 53-53v, wyrok k.76, 77 – akt sprawy C 113/92).

Postępowanie zainicjowane z powództwa J. W. (1) o uregulowanie własności prowadzone przed Sądem Rejonowym w Biłgoraju w sprawie Ns 930/91 postanowieniem z dnia 19 maja 1992 roku zostało zawieszona, a kolejnym postanowieniem z dnia 24 marca 1999 roku umorzona z uwagi na upływ ponad trzech lat od wydania postanowienia o zawieszeniu (postanowienie k. 33, 36 akt Ns 930/91).

Decyzją Wojewody (...) z dnia 9 października 1991 roku w sprawie (...)po rozpoznaniu wniosku J. W. (1) stwierdzono nieważność decyzji b. Wydziału Rolnictwa z dnia 4 lipca 1973 roku Nr (...). (...)poświadczającej S. W. (1) nabycie prawa własności do nieruchomości rolnych oznaczonych Nr (...)o pow. 0,83 ha położonych we wsi G. (...)wraz z zabudowaniami oraz decyzji b. Naczelnika Powiatu B. z dnia 28 maja 1975 roku Nr Gu.On. (...)poświadczającej S. W. nabycie prawa własności do działek (...) o pow. 2,91 ha w 3/60 częściach położonych we wsi G. - przekazując sprawę do rozpoznania właściwemu sądowi rejonowemu (decyzja k. 184-185, 359-360).

Decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 czerwca 2013 roku w sprawie (...)utrzymano w mocy postanowienie d. Wojewody (...) z dnia 14 grudnia 1992 roku znak: (...)w uzasadnieniu wskazując, iż J. W. (1) wystąpił o stwierdzenie nieważności decyzji Naczelnika Gminy W. z dnia 27 października 1977 roku Nr (...)położonego we wsiach G. i K., a Wojewoda (...) postanowieniem z dnia 14 grudnia 1992 roku zawiesił prowadzone w tej sprawie postępowanie administracyjne do czasu zakończenia się spraw toczących się przed Sądem Rejonowym w Biłgoraju o uregulowanie własności nieruchomości wchodzących w skład wskazanego gospodarstwa i wznowienie postępowania o nabycie praw spadkowych po rodzicach wnioskodawcy (postanowienie k. 512-513)

Na mocy umowy sprzedaży dokonanej w formie aktu notarialnego z dnia 13 października 1980 roku za Rep A Nr (...)nieruchomość położona we wsi K. o pow. 2,45 ha składająca się z działki ewidencyjnej nr (...) została sprzedana przez przedstawiciela Banku (...) działającego w imieniu Skarbu Państwa na rzecz J. G. i R. G., a na mocy umowy przekazania gospodarstwa rolnego sporządzonej w formie aktu notarialnego za Rep A Nr (...) z dnia 15 maja 1987 roku została przekazana na własność małżonkom K. i Z. A. (akt notarialny k. 148-149v, 146-147v, wypis z rejestru gruntów k. 145,).

Na mocy umowy o dożywocie sporządzonej w formie aktu notarialnego w dniu 4 listopada 1991 roku za Rep A Nr (...) własność nieruchomości rolnej położonej we wsi G. II w której skład wchodziła działka nr (...) nabyła od C. R. i R. R. córka właścicieli tych gruntów B. R. obecnie G. (akt notarialny k. 144-144v, wypis z rejestru gruntów k. 143, odpis zwykły księgi wieczystej k. 104-109).

Na mocy umowy sprzedaży sporządzonej w formie aktu notarialnego z dnia 30 stycznia 1987 roku za Rep A Nr (...) nieruchomość położona we wsi G. (...) składająca się z działki nr (...) została sprzedana przez przedstawiciela Banku (...) działającego w imieniu Skarbu Państwa na rzecz A. B. (2) i jego żony J. B. (2). Następnie na mocy umowy o częściowy dział spadku po J. B. (2) i o zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego oraz darowizny i oświadczenie o ustanowieniu służebności osobistej dożywocie sporządzonej w formie aktu notarialnego w dniu 18 sierpnia 2000 roku za Rep A Nr (...) własność między innymi wskazanej nieruchomości rolnej nabyła E. G. (1) (akt notarialny k. 138-140v, 141-142v, odpis zwykły księgi wieczystej k. 110-111v).

Na podstawie umowy sprzedaży sporządzonej w formie aktu notarialnego w dniu 11 lipca 2011 roku za Rep A nr (...) własność udziału wynoszącego 57/293 części we współwłasności nieruchomości stanowiącej niezabudowane działki nr (...) położone w miejscowości G. Starosta L. działający w imieniu Skarbu Państwa sprzedał na rzecz E. i Z. małżonków W. (akt notarialny k.478-481).

Po śmierci J. W. (1) spadek na podstawie ustawy zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 15 maja 2012 roku w sprawie I Ns 458/12 nabyła powódka w udziale 1/4 części spadku wprost, syn H. W. w takim samym udziale, oraz córka A. B. (3) i syn M. W. w takich samych częściach spadku wprost. Zmarły mąż powódki J. W. (1) był z kolei jedynym synem swojego ojca W. W. (1) oraz S. W. (1). Wszelkie roszczenia po spadku nabytym po J. W. (1) zostały scedowane na powódkę (okoliczności bezsporne, postanowienie k. 579, oświadczenia k. 581, 582, 583, odpis skrócony aktu zgonu k. 580).

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na wskazanych powyżej dowodach.

W ocenie Sądu autentyczność powołanych powyżej dokumentów nie budzi wątpliwości, co do formy, w jakiej zostały sporządzone. Ponadto treść żadnego z wyżej wymienionych dokumentów nie była kwestionowana przez strony. Dlatego też, w ocenie Sądu, brak było podstaw, by wyżej wymienionym dowodom odmówić przymiotu wiarygodności. Sąd uznał również za wiarygodne zeznania powódki A. W. (1) jak i przesłuchanych w sprawie świadków A. B. (1) i H. W. na podstawie których ustalił okoliczności dotyczące działań podejmowanych przez powódkę o uregulowanie stanu nieruchomości i odzyskanie działek jakie wschodziły w skład spadku po W. W. (1). Sąd uznał za wiarygodne zeznania wyżej wymienionych świadków jak i powódki, bowiem są one spójne, w pełni ze sobą korelują, jak również znajdują potwierdzenie we wskazanych powyżej dowodach z dokumentów.

Sporządzona opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości inż. S. Ć. w zakresie ustalenia wartości rynkowej własnościowego prawa do nieruchomości jako podstawy w postępowaniu o naprawienia szkody była nieprzydatna dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Mając powyższy stan faktyczny za podstawę Sąd zważył co następuje :

Powództwo jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Powódka A. W. (1) zgłaszając w pozwie roszczenie o odszkodowanie od Gminy W., która z kolei wniosła o dopozwanie Skarbu Państwa - Starosty L., źródła swojej szkody - jak wynika ze sprecyzowanego przez profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego z urzędu żądania pozwu - upatrywała w przekazaniu przez teściową S. W. (1) na rzecz Gminy W. nieruchomości w postaci gospodarstwa rolnego, w sytuacji gdy wydający decyzję o przejęciu powyższego gospodarstwa rolnego na rzecz Skarbu Państwa Naczelnik tej Gminy nie zweryfikował czy jest ona faktycznym i jedynym właścicielem nieruchomości.

Drugim faktem będącym źródłem szkody zgodnie z wnioskami żądania pozwu było zbycie nieruchomości:

- położonej w miejscowości K. nr (...) o pow. 2,45 ha na rzecz Z. A. w 1987 roku;
- położonej w miejscowości I G. II, działki o nr (...) o pow. 0,52 ha nr księgi (...) (...) na rzecz B. G. w 1991 roku;
- położonej w G. II składającej się z działki ewidencyjnej nr (...) o pow. 0,31 ha objętej księgą wieczystą (...) na rzecz E. G. (2) w 2000 roku.

Szkoda jaka miała zostać wyrządzona powódce wskazanymi działaniami pozwanych to pozbawienie możliwości odziedziczenia po zmarłym mężu przedmiotowych nieruchomości, zaś jej wysokość sprecyzowana została w toku postępowania w oparciu o wnioski wywołanego w sprawie biegłego na kwotę 157 700 złotych i odpowiadać miała wartości udziału w nieruchomościach jaki powódka odziedziczyłaby po zmarłym mężu.

Powództwo w przedstawionym kształcie podlega oddaleniu z wielu powodów. W pierwszej kolejności odnieść się należy do zgłoszonego przez pozwanych zarzutu przedawnienia roszczeń. Bezspornie jak ustalono w toku postępowania powódka A. W. (1) od co najmniej 1991 roku miała świadomość istnienia szkody i jej źródła, występując jako osoba upoważniona przez męża do prowadzenia sprawy C 327/90 o uznanie za nieważną umowy przekazania gospodarstwa rolnego za rentę. Świadomość istnienia szkody w tym okresie wynika również z zeznań córki A. B. (1), która zeznając w toku niniejszego procesu wskazała, iż rodzina domagała się zwrotu ziemi albo odszkodowania i w tym celu przed 20 laty występowała również do Sądu Najwyższego. Bez wątplenia potwierdzona została ponadto w zeznaniach samej powódki i świadka H. W.. Słusznie zatem wskazywano na fakt, iż dziesięcioletni termin dochodzenia roszczeń przewidziany w art. 118 k.c. upłynął daleko przed złożeniem powództwa zgłoszonego w 2009 roku. Uwzględnienie tego zarzutu już samo w sobie powoduje konieczność oddalenia powództwa. Tym niemniej nie zasługuje na uwzględnienie stanowisko strony powodowej, która podnosiła iż zgłoszenie zarzutu przedawnienia stanowi nadużycie prawa albowiem podnosząc go wskazywano, iż pozwana Gmina W. nie chciała przyznać się do tego, że nabyła własność nieruchomości od osoby nieuprawnionej i nie chciała tej sytuacji uregulować, co oceniono jako sprzeczne z art. 5 k.c. tj. zasadami współżycia społecznego.

Wywołana tym twierdzeniem przez powódkę kwestia powoduje konieczność przejścia do kolejnego etapu rozważań. W ocenie Sądu powódka nie udowodniła faktu, iż pozwana Gmina W. nabyła własność nieruchomości od osoby nieuprawnionej. Jak ustalono bowiem w toku niniejszego postępowania wyrokiem Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 26 marca 1992 roku w sprawie i C 113/92 uchylono zaskarżony wyrok odrzucając pozew J. W. (1) o uznanie za nieważną umowy przekazania gospodarstwa rolnego. Powódka nie udowodniła zatem, iż decyzja ta została podważona czy skutecznie uznana za nieważną.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje również podstaw do tego aby uznać, iż S. W. (1) nie była prawowitym i jedynym właścicielem spornego gospodarstwa rolnego opisanego w pozwie w dacie, kiedy dokonywała jego przekazania na rzecz Skarbu Państwa. Jak ustalono bowiem zabiegi męża powódki – J. W. (1) w zakresie wznowienia postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem o uregulowanie własności w zakresie udziału stanowiącego 3/60, którego właścicielem stał się Skarb Państwa były nieskuteczne. Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 1993 roku Sądu Rejonowego w Biłgoraju w sprawie Ns 311/92 postępowanie o uregulowanie własności zawieszono, a postanowieniem z dnia 30 marca 1999 roku postępowanie w sprawie o uregulowanie własności nieruchomości umorzono. Podobnie nieskuteczne były również działania zmierzające do wzruszenia postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po W. W. (1), którym S. W. (1) nabyła prawa do spadku w całości na mocy testamentu. Jak ustalono w toku niniejszego postępowania postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 1995 roku w sprawie sygn. akt III CRN 31/95 na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości uchylono postanowienie Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 4 lipca 1991 roku w sprawie Ns 323/91 w którym stwierdzono, iż spadek po W. W. (1) nabyli żona S. W. (1) i syn J. W. (1) w częściach po 1/2 części z tym, że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne dziedziczyli z mocy ustawy żona S. W. (1) i syn J. W. (3) po 1/2 każdy oraz, iż spadek po S. W. (1) na podstawie ustawy nabył w całości J. W. (1) podobnie jak wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne - odrzucając ostatecznie wniosek męża powódki o stwierdzenie nabycia spadku po ojcu.

Ponadto jak wynika z ustaleń poczynionych w toku postępowania w dniu 14 grudnia 1992 roku w sprawie (...) postanowieniem Wojewody (...) zawieszono prowadzone w sprawie z wniosku J. W. (1) o stwierdzenie nieważności decyzji o przejściu od S. W. na własność Państwa gospodarstwa rolnego we wsi G. i K. do czasu zakończenia się postępowań przed Sądem Rejonowym w Biłgoraju o uregulowanie własności i wznowienie postępowania o nabycie praw spadkowych po rodzicach wnioskodawcy. Powyższa okoliczność wynika z uzasadnienia decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 czerwca 2013 roku, który utrzymał w mocy decyzję Wojewody (...) o zawieszeniu postępowania z 1992 roku. Powyższe pozwala na wnioskowanie, iż kwestia unieważnienia decyzji o przekazaniu gospodarstwa rolnego przez S. W. (1) na rzecz Skarbu Państwa do 2013 roku nie została skutecznie wyjaśniona. Nie może zatem z powyższego strona powodowa wywodzić, iż decyzja o przekazaniu gospodarstwa rolnego została unieważniona, a dodatkowo upatrywać w tym okoliczności uzasadniających wysuwanie roszczeń odszkodowawczych przeciwko pozwanej Gminie. Ustalenia poczynione przez Sąd w niniejszym postępowaniu w omówionym powyżej zakresie pozwalają na przyjęcie, iż powódka nie zaoferowała dowodu na to, że jej zmarły mąż był uprawniony do dziedziczenia po ojcu W. W. (1), a wobec uchylenia cytowanego postanowienia - uprawniony do dziedziczenia spadku po matce S. W..

Bez większego znaczenia dla ustalenia okoliczności faktycznych niniejszej sprawy jest wykazywana przez stronę powodową okoliczność wydania decyzji Wojewody (...) z dnia 9 października 1991 roku w sprawie sygn. akt (...) w której stwierdzono nieważność decyzji dotyczących uwłaszczenia S. W. (1) z dnia 4 lipca 1973 roku Nr (...) i byłego Naczelnika Powiatu B. z dnia 28 maja 1975 roku Nr (...) (...) albowiem profesjonalny pełnomocnik powódki milczeniem pomija fakt, iż sprawę do dalszego postępowania przekazano właściwemu Sądowi Rejonowemu Wydział Cywilny w B., nie przedstawiając przy tym dowodu pozwalającego na ustalenie jaki był ostateczny finał tego postępowania. Ponadto słusznie podnosił pełnomocnik procesowy pozwanego Skarbu Państwa – Starosty L. przywoływana decyzja Wojewody została wydana w oparciu o postanowienie Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 4 lipca 1991 roku w sprawie Ns 323/91 – uchylone postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 1995 roku w sprawie sygn. akt III CRN 31/95 i w oparciu o wyrok Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 31 lipca 1991 roku w sprawie C 327/90, uchylony kolejnym wyrokiem tego Sądu z dnia 2 marca 1992 roku w sprawie I C 113/92.

Należy również rozważyć kwestię dotyczącą zbycia nieruchomości: - położonej w miejscowości K. nr (...) o pow. 2,45 ha na rzecz Z. A. w 1987 roku, - położonej w miejscowości G. II, działki o nr (...) o pow. 0,52 ha nr księgi (...) (...) na rzecz B. G. w 1991 roku, - położonej w miejscowości G. II składającej się z działki ewidencyjnej nr (...) o pow. 0,31 ha objętej księgą wieczystą (...) na rzecz E. G. (2) w 2000 roku oraz zasadności powództwa w tym zakresie.

Jak wynika z poczynionych ustaleń i wskazanych powyżej rozważań w dacie sprzedaży wskazanych nieruchomości nie było podstaw do podważania istnienia, ani tym samym ważności decyzji Naczelnika Gminy W. z 1979 roku chociaż co należy podkreślić, że nie obejmowała ona działek ewidencyjnych numer (...) objętych księgą wieczystą nr (...). Natomiast działki nr (...) zostały zbyte przez przedstawiciela Banku (...), który działał w imieniu Skarbu Państwa na rzecz osób fizycznych wymienionych w tych aktach i obecnie stanowią one własność osób fizycznych. Starosta L. nie zbywał zatem wskazanych nieruchomości i w tym zakresie brak jest legitymacji biernej tego pozwanego. Odnosząc się do pozostałych wskazanych w pozwie nieruchomości tj. działek o nr (...) to uznać należy, iż skutecznie zostały nabyte niepodważonym postanowieniem Sądu Rejonowego w Biłgoraju z dnia 30 września 1987 roku w sprawie Ns 867/87 w tym przez J. W. (1) w 26/293 części i Skarb Państwa w 57/293 części, a następnie sprzedane na rzecz E. i Z. małżonków W. przez Starostę L. działającego w imieniu Skarbu Państwa w czasie, kiedy w księgach wieczystych tych nieruchomości Skarb Państwa figurował jako ich współwłaściciel (vide: mowa sprzedaży sporządzona w formie aktu notarialnego k. 478-481). Objęcie tych nieruchomości żądaniem pozwu nie znajduje zatem swojego uzasadnienia. Jeżeli bowiem udziały w nieruchomościach numer 123 i 37 skutecznie zostały nabyte przez osoby fizyczne od Skarbu Państwa, to powódka nie udowodniła, iż zostały one przekazane na własność Państwa przez S. W. (1) w ramach gospodarstwa rolnego w zamian za rentę, gdyż wskazana decyzja w której powódka upatruje źródła swojej szkody nieruchomości powyższych nie obejmuje. Tym samym nie może się ostać jako słuszna argumentacja, iż Gmina wiedziała sprzedając nieruchomość w 1991 roku, iż status nieruchomości wchodzących w skład przekazywanego gospodarstwa rolnego jest niepewny lub co najmniej powinna przypuszczać, że S. W. (1) nie jest właścicielem

tych nieruchomości albowiem nie było ku temu podstaw. Nie wykazano również aby działaniem organu Gminy wywołującym szkodę było zawarcie umowy przekazania gruntu z pokrzywdzeniem prawowitego właściciela i jego spadkobierców w sytuacji nie udowodnienia, iż zmarły mąż powódki nabył prawo do spadku po swoim ojcu. Skutecznie również nie zdołano podważyć możliwości zbycia nieruchomości o numerach działek (...) przez Starostę L. działającego w imieniu Skarbu Państwa. Reasumując Sąd uznał, iż powództwo nie zostało udowodnione ani co do zasady, ani co do wysokości i z wszystkich omówionych powyżej względów podlega oddaleniu.

Ubocznie podnieść należy, iż nie umknęło uwadze Sądu, iż powódka A. W. (1) wnosząc pozew w 2009 roku nie udowodniła faktu, iż posiada legitymację czynną do występowania w powyższym procesie, nie była bowiem jeszcze w tym czasie spadkobiercą swojego zmarłego męża J. W. (1). Brak ten uzupełniony został dopiero po podniesieniu stosownego zarzutu przez stronę pozwaną poprzez dołączenie w dniu 7 lipca 2014 roku na rozprawie postanowienia o stwierdzeniu nabyciu spadku i oświadczenia członków rodziny o zrzeczeniu się na rzecz powódki praw do spadku. Powódka swój interes prawny początkowo łączyła zatem ze sferą praw, które jej nie przysługiwały, a które ewentualnie mogła nabyć dopiero w przyszłości. Oddalając przedmiotowe powództwo z oczywistych względów Sąd pominął rozważania dotyczące podniesionego przez stronę powodową bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej Gminy jako podstawy odszkodowawczej.

Orzekając o kosztach procesu, Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania nimi powódki mimo, iż przegrała proces całości. Podejmując takie rozstrzygnięcie Sąd miał na względzie, iż przepis art. 102 k.p.c., wyraża zasadę słuszności w orzekaniu o kosztach, stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wynikającej z art. 98 § k.p.c. i jego zastosowanie przez sąd jest możliwe jedynie wyjątkowo, gdy zdaniem sądu rozstrzygającego o kosztach wymagają tego zasady współżycia społecznego. Wynikająca z powyższego przepisu możliwość nieobciążania strony przegrywającej proces kosztami poniesionymi przez przeciwnika jest rozwiązaniem szczególnym, niepodlegającym wykładni rozszerzającej, wykluczającym stosowanie wszelkich uogólnień, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Ocena, czy w sprawie zachodzi taki szczególny przypadek pozostawiona jest sądowi, który powinien jej dokonać przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy. Podstawą do takiej oceny może być zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja pozaprosesowa: stan majątkowy, czy szczególna sytuacja (por. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 1973 r., II CZ 210/73, LEX nr 7366).

Powódka A. W. (1) była zwolniona d ponoszenia kosztów sądowych w postaci opłaty od pozwu ponad kwotę 700 złotych, a następnie korzystała ze zwolnienia od opłaty od rozszerzonego żądania (vide: postanowienia k. 37-38, 49). Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, a nadto fakt, iż powódka jest osoba w podeszłym wieku, schorowaną, otrzymuje niewielką rentę po zmarłym mężu, mieszka sama i sama ponosi koszty związane z utrzymaniem, jak również ponosi koszty leczenia i wizyt lekarskich Sąd uznał, iż nie będzie w stanie mimo przegrania sporu, zwrócić pozwanym poniesionych przez nich kosztów procesu.

Powódka korzystała w niniejszej sprawie z pomocy prawnej udzielonej urzędu i wobec wniosku pełnomocnika adw. H. K. Sąd w punkcie III wyroku przyznał koszty nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu. Wskazana w wyroku łączna kwota 4 428 złotych obejmuje koszty zastępstwa prawnego ustalone według stawki minimalnej obliczonej od wartości przedmiotu sprawy (sporu) powiększonej o podatek VAT – stosownie do § 2 ust. 3 i § 6 pkt. 6 oraz § 19 i 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 roku – w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013.461).

Rozstrzygnięcie zawarte w pkt. IV wyroku znajduje oparcie w treści art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Powódka, która przegrała sprawę korzystała ze zwolnienia od opłaty od pozwu ponad kwotę 700 złotych i od opłaty od rozszerzonego żądania, a brak było podstaw, aby nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążyć jej przeciwników procesowych.

Z tych względów – na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy w Lublinie – orzekł jak w sentencji wyroku.